

یادگیری گروهی

معلمان

الهام‌سادات سیادتی
فروزان ممیز
آفرین ملاجعفر
نرگس ونکی

درس‌پژوهی یکی از راهبردهای یادگیری گروهی معلمان در غنی‌سازی فرایند تدریس و تربیت دانش‌آموزان است. بر اساس این اصل کلی، معلمان دبستان نورالهدی تزکیه، پس از آشنایی با فرایند درس‌پژوهی با راهنمایی جناب آقای دکتر محمد نیرو، تجربه خود را در این خصوص تدوین کرده‌اند. با هم این تجربه را می‌خوانیم.

بیان مسئله

دانش‌آموزان پایه اول معمولاً در تشخیص و بیان کلمات هم‌پایان دچار مشکل می‌شوند و به تمرین و تکرار نیاز دارند.

فرایند کار

ابتدا فلش کارت‌هایی را با تصویرهایی که دوبه‌دو در واج پایانی مشترک باشند، در اختیار هر گروه دوفره‌ه کلاس قرار دادیم. از آن‌ها خواستیم کلمات را بخوانند و وجه تشابه آن‌ها را پیدا کنند. این مرحله به خوبی انجام شد. در گام بعدی، دو اسلاید که اولی شامل پنج تصویر با صدای پایانی «ر» و دومی پنج شکل با صدای پایانی «س» بود نمایش داده شد. هر اسلاید را یک دانش‌آموز که نقش معلم را ایفا می‌کرد، تصویرخوانی کرد. دو دانش‌آموز منتخب درباره تعداد بخش‌ها و صداهای اول و آخر تصویرهای هر اسلاید از دوستانشان سؤال کردند. در مرحله بعد، کاربرگی که از قبل با هدف سنجش صدای پایانی طراحی شده بود و شامل صداهای آخر «س»، «ب» و «ر» بود، میان دانش‌آموزان توزیع شد. این کاربرگ دو قسمت داشت. تصویرهای کلمات برای بریدن و جدول طبقه‌بندی برای چسباندن شکل‌ها. سه تصویر نامرتب هم بین تصویرها قرار گرفته بودند. دانش‌آموزان در هر گروه تصویرها را بریدند و بر اساس صداهای آخر جانمایی کردند.

مطابق دستورالعمل درس‌پژوهی، هم‌زمان چهار نفر از همکاران نیز مشغول مشاهده کلاس بودند و نکات مهم را یادداشت می‌کردند.

تجزیه و تحلیل و تفسیر مشاهده‌ها در

پایه اول

پس از مشاهده رفتار دانش‌آموزان در کلاس و نیز تبادل نظر معلمان پایه اول (مشاهده‌گران)، این نتایج حاصل شدند:

- باید در انتخاب تصویرها بیشتر دقت می‌کردیم. مثلاً تصویر کتاب ممکن است با دفتر اشتباه گرفته شود. (با توجه به اینکه در گروه‌بندی هم هم‌پایان «ر» داشتیم و هم هم‌پایان «ب»).
- شاید بهتر بود کلمات غیرمرتبط را از بین تصویرها حذف یا دانش‌آموزان را از وجود کلمات غیرمرتبط آگاه می‌کردیم.
- استفاده از دانش‌آموزان به‌عنوان معلم، برای بچه‌ها تجربه مفید و خوشایندی بود.
- واکنش دانش‌آموزان به حضور همکاران مشاهده‌گر که بدون اطلاع قبلی هم صورت گرفت، بسیار طبیعی و عادی بود.
- با توجه به اجرای این طرح در ابتدای آبان ماه، این کار اولین تجربه فعالیت گروهی دانش‌آموزان پایه اول بود. در نتیجه بچه‌ها در مهارت‌های بین‌فردی تجربه زیادی نداشتند.
- پس از تحلیل مشاهده‌ها، برای اجرای کار در کلاس بعدی، تغییراتی در طرح اولیه ایجاد شد. بخش‌های توزیع کارت و نمایش اسلاید به‌طور کلی حذف شدند. در پایه دوم کار را با فعالیت گروهی آغاز کردیم. در ابتدا دانش‌آموزان کار گروهی و قواعد آن را توضیح دادند. کاربرگ‌های موردنظر بین گروه‌ها توزیع شدند، با این تفاوت که کلمات غیرمرتبط از تصویرها حذف شده بودند. سپس سؤالاتی در مورد صدای ابتدا و انتهای تصویرها از دانش‌آموزان پرسیده شد تا تشخیص دادند که هدف کاربرگ پیدا کردن هم‌پایان‌هاست. در پایان کار، بیشتر بچه‌ها توانستند کلمات را به‌درستی جانمایی کنند. یکی از نکات قابل تأمل در تجربه دوم، نبودن کلمات اضافه و غیرمرتبط بود که به تسهیل و تسریع کار منجر شد.

کاربرگ کار گروهی شماره ۲

کاربرگ کار گروهی شماره ۱